

zaaknummer 2011T414(1)

8 juli 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S. van Schaik, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op onbekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot zijn uittreden op [datum] lid van de congregatie van de Broeders
van Onze Lieve Vrouw van Lourdes.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 17 juli 2012. Op 19 september 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], provinciaal overste van de Congregatie van de broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes.

Op 22 januari 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote, mevrouw [naam]. Klager heeft zijn standpunt toegelicht en werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Schaik, voornoemd. Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam], voornoemd.

Na de zitting is een brief van broeder [naam] binnengekomen d.d. 22 januari 2013. Hierop heeft mr. Van Schaik gereageerd bij brief van 1 februari 2013, ingekomen op 4 februari 2013. Vervolgens heeft het Meldpunt bij brief van 4 februari 2013 een reactie gevraagd van broeder [naam]. De gevraagde reactie van broeder [naam] is verstrekt bij brief van 6 februari 2013 welke is ingekomen d.d. 7 februari 2013.

Bij brief van 22 februari 2013, ingekomen d.d. 25 februari 2013 reageert overste [naam] op de brief die hem op 13 februari 2013 door het Meldpunt is verstuurd.

Mr. Van Schaik heeft bij brief, met bijlagen, van 29 maart 2013, ingekomen op 2 april 2013 gereageerd op hetgeen broeder [naam] stelt in zijn brieven van 22 januari 2013 en 22 februari 2013.

Op 10 mei 2013 heeft het Meldpunt een brief naar de gemeente [naam] gestuurd om na te gaan of aangeklaagde in 1960 ingeschreven is geweest in die gemeente.

Op 11 mei 2013 heeft broeder [naam] een brief met bijlagen gestuurd, welke is ingekomen op 16 mei 2013.

Bij brief van 24 mei, ingekomen op 27 mei 2013, heeft de gemeente [naam] laten weten dat [voornamen] [achternaam] ingeschreven heeft gestaan in de gemeente [naam] en dat hij op 20 mei 1964 is vertrokken naar de gemeente [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. De moeder van klager is overleden in 1958. Met ingang van het nieuwe schooljaar is klager naar het juvenaat [naam] in [plaats] gegaan. Dit juvenaat stond onder leiding van de broeders van Dongen.

Klager had het eerste jaar veel last van heimwee, maar hij had veel steun aan zijn oudere broer die ook op het juvenaat zat. Toen klager voor het tweede jaar op het juvenaat zat, ging zijn broer naar het noviciaat in een andere plaats.

In het tweede jaar was aangeklaagde zaalsurveillant van de zaal van klager. Klager kende aangeklaagde al van het jaar daarvoor. Klager vond aangeklaagde toen een aardige man. Klager trok naar hem toe. Alle leerlingen zochten een broeder bij wie zij zich op hun gemak voelden. Het eerste jaar is er nooit iets vervelends voorgevallen. Klager had het gevoel dat aangeklaagde begreep dat hij zijn broer en thuis miste.

Toen klager een keer voor straf alleen moest slapen, kwam aangeklaagde bij klager langs om te vragen of hij wel kon slapen. Hij kwam op de rand van het bed van klager zitten en sloeg zijn arm om klager. Klager was blij met deze aandacht en viel nadat aangeklaagde was vertrokken in slaap.

Twee nachten later kwam aangeklaagde wederom bij klager langs. Toen klager zei dat hij het koud had, ging aangeklaagde naast klager liggen en sloeg zijn armen om klager heen en streekte hem over zijn rug. Omdat aangeklaagde het zelf ook koud had, vroeg hij klager om hetzelfde bij hem te doen. Ondertussen werd er over de broer van klager gesproken. Klager vond dit prettig en na een poos vertrok aangeklaagde weer.

Een paar nachten later kwam aangeklaagde weer langs. Klager gaf aan dat hij niet kon slapen. Hierop sloeg aangeklaagde de dekens van klager terug en ging op de rand van het bed van klager zitten. Aangeklaagde legde vervolgens zijn hand op het blote been van klager en bewoog zijn hand naar de penis van klager. Aangeklaagde begon de penis van klager te strelen. Na verloop van tijd vroeg aangeklaagde dit ook bij hem te doen.

Als klager liet merken dat hij het niet prettig vond, zei aangeklaagde vriendelijk dat het zo hoorde en dat er niets aan de hand was.

Aangeklaagde zei klager dat als hij niet zou gehoorzamen, hij klager geen aandacht meer zou kunnen geven. Tevens zou aangeklaagde ervoor zorgen dat het de broer van klager niet meer zo goed zou gaan op het noviciaat. Ook werd klager bedreigd van school gestuurd te worden en werd bedreigd dat hij nog langer alleen zou moeten slapen. Klager was zo geschrokken van al deze dreigementen dat hij toegaf. Klager voelde dat de penis van aangeklaagde hard was en dat er op enig moment vocht uit kwam. Gevoelens van interesse, verbazing en blijdschap veranderden op dat moment in gevoelens van angst, walging, boosheid en machteloosheid.

Naarmate de handtastelijkheden toenamen, groeide bij klager het schuldgevoel en het idee dat er geen weg terug was.

Vanaf dat moment werd klager regelmatig naar de aparte slaapruiimte gestuurd waarna de nachtelijke bezoeken plaatsvonden.

Als klager alleen moest slapen, kwam aangeklaagde soms wel 3 tot 4 keer per week langs. Ook heeft aangeklaagde 2 of 3 keer geprobeerd klager te penetreren. Klager moest op een voetenbankje gaan staan waarna aangeklaagde klager probeerde te penetreren. Klager schreeuwde het uit van de pijn. Klager moest met twee handen de penis van aangeklaagde

vasthouden. Omdat klager voorover gebukt stond bonkte hij hard met zijn hoofd tegen de muur. Als hij één hand los liet om steun te zoeken tegen de muur, werd hem gesommeerd de penis van aangeklaagde weer vast te pakken. In eerste instantie werd aangeklaagde boos dat klager niet goed meewerkte. Later nam aangeklaagde er genoeg mee dat hij op klager ging liggen om zodoende klaar te komen.

Alles bij elkaar heeft het ongeveer 10 tot 11 maanden geduurd in het schooljaar 1960-1961. Klager is er van overtuigd dat aangeklaagde eind mei-begin juni 1961 van het internaat is gestuurd. Volgens klager is aangeklaagde weggestuurd naar aanleiding van een gesprek dat klager en drie andere jongens hadden met broeder [naam] en broeder [naam] (de directeur). De aanleiding zou zijn geweest, dat aangeklaagde naakt in bed gelegen zou hebben bij de jongens.

Klager weet zeker dat aangeklaagde is opgevolgd door broeder [naam] of [naam].

Klager kan zich nog goed de gezichten van de andere jongens voor de geest halen. Dit waren [naam] (reeds overleden), [naam] en [naam].

In het schooljaar 1961-1962 mocht klager niet meer terug komen op school. Het zou zijn roeping niet zijn om broeder te worden.

Aangeklaagde was erg leuk met carnaval etc. Bij hem zat je op de gezelligste zaal. Maar hij was een dr. Jekyll en mr. Hyde. 's Nachts was hij anders dan overdag. Het tweede jaar was hij ook anders dan het eerste jaar.

2.2. Klager durfde thuis tegen niemand te zeggen waarom hij niet meer op het juvenaat zat. Ook zijn oudere broer was teleurgesteld dat hun gemeenschappelijke droom, ontwikkelingswerk doen in het buitenland, niet ten uitvoer gebracht kon worden. Pas in 1971 heeft klager tegen zijn broer durven vertellen wat er op het juvenaat was voorgevallen.

Nadat klager van het juvenaat was gestuurd, heeft de vader van klager een andere school gezocht. In eerste instantie ging klager naar de MULO, maar daar werd hij door de leerlingen en fraters gepest, omdat hij op [juvenaat] had gezeten. Hier was ook een psychiatrische inrichting gevestigd.

Toen klager van de MULO ging is hij [beroep] geworden. Dit heeft hij tot zijn 35^e gedaan. Rond 1980 ging het slecht in de bouw en was klager regelmatig werkloos. Klager is toen weer naar school gegaan om [beroep] te worden. Naast zijn werk als [beroep] is klager 4 jaar naar de Sociale Academie geweest en heeft hij een jaar psycho-geriatrie gestudeerd. Omdat klager het zo druk had met werk, gezin en studie had klager in die tijd weinig last van zijn verleden. Achteraf bezien is klager van mening dat hij zijn emoties heeft verdrongen, want op een bepaald moment ontwikkelde klager een alcoholverslaving.

Toen de dochters van klager de leeftijd bereikten waarop bij klager het seksueel misbruik begon, begon klager zich ernstige zorgen te maken over zijn dochters. Zij mochten nergens naartoe. Klager sprak de reden van zijn zorgen niet uit. Hierdoor waren er veel meningsverschillen en onbegrip in het gezin.

Ook kwamen de nachtmerries terug en begon klager zich agressief te gedragen in zijn dromen. Klager raakte steeds meer in een depressie en besloot uiteindelijk in de jaren '90 met zijn vrouw te praten over het seksueel misbruik. Klager heeft steeds de naam van aangeklaagde genoemd. Ondanks dat klager zijn vrouw had verteld over hetgeen hem was overkomen, werd klager steeds depressiever. Uiteindelijk werd klager ontslagen, omdat hij tijdens de nachtdienst alcohol had gedronken. Na dit ontslag heeft klager zes jaar werkloos thuis gezeten. In deze periode nam het alcoholgebruik toe en heeft klager drie maal een poging tot zelfmoord gedaan.

In 2005 is klager behandeld voor zijn alcoholverslaving. Voorts is klager sinds zijn derde suïcide poging veelvuldig in behandeling geweest bij professionele hulpverleners, zoals maatschappelijk werk, psychiater en psychotherapeut. In 2009 is het traject van

psychotherapie afgerond. Tenslotte heeft klager EMDR therapie gehad en heeft hij een cursus 'verhalen schrijven over je leven' gevolgd bij [universiteit]. Klager geeft aan dat hij vroeger 'de koning van de klets-kousen' was. Na het seksueel misbruik is klager een stil vogeltje geworden. Na het volgen van de EMDR therapie en de schrijfcursus komt het praten weer langzaam terug.

2.3. Klager verzoekt tot een gegrondverklaring van de klacht te komen. Klager hoopt dat hij door een gegrondverklaring zijn ervaringen kan verwerken. Voorts hoopt klager op begrip, erkenning en excuses van het kerkelijk instituut. Tenslotte wenst klager voorts dat de schade, zowel materieel als immaterieel, die hij geleden heeft als gevolg van het ondervonden seksueel misbruik vergoed kan krijgen.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Overste [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde.

Overste [naam] heeft aangeklaagde zelf meegemaakt als surveillant. Ook heeft Overste [naam] in dezelfde groep gezeten als de oudere broer van klager. Zodoende kent Overste [naam] klager uit die tijd.

Overste [naam] stelt dat aangeklaagde van 9 februari 1956 tot en met 14 maart 1960 werkzaam is geweest op het juvenaat als broeder-surveillant. Voordat aangeklaagde op Mariaoord kwam werken was hij 20 jaar werkzaam als portier op diverse plaatsen. Na zijn vertrek uit [juvenaat] was hij werkzaam als portier in [instelling] en [plaats].

Noch bij de congregatie, noch bij de Commissie Deetman zijn andere meldingen bekend omtrent aangeklaagde. De Commissie Deetman heeft uitvoerig archiefonderzoek verricht, maar heeft geen aanwijzingen gevonden van seksueel misbruik door aangeklaagde.

Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik. Overste [naam] kan de klacht derhalve noch bevestigen noch ontkennen. Hij spreekt de bereidheid uit om in gesprek te gaan met klager en hem bij te staan in zijn verwerkingsproces.

Voorts geeft Overste [naam] ter zitting aan dat hij zal nakijken of hij de namen van de medeleerlingen van klager kan achterhalen en dat hij zal nagaan of de door hem verstrekte gegevens kunnen kloppen met de data die klager noemt.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

Er zijn ruim vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.

Vast staat wel dat aangeklaagde in maart 1960 vanuit [juvenaat] te [plaats] is verhuisd naar [plaats]. Dit blijkt niet alleen uit de persoonskaart die is overgelegd door Overste [naam] maar

ook uit de brief van de gemeente [naam] d.d. 24 mei 2013. Hieruit blijkt tevens dat aangeklaagde in mei 1964 weer is vertrokken naar de gemeente [naam] . Ook dit gegeven klopt met de gegevens op de persoonskaart van aangeklaagde zoals verstrekt door de congregatie.

Anderzijds overweegt de Klachtencommissie, dat zij is getroffen door de oprechte en authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld en de manier waarop klager na turbulente tijden zijn leven weer op de rails heeft gekregen. Het verhaal van klager wordt ondersteund door de verklaring van de echtgenote van klager, zoals ter zitting afgelegd, en door de verschillende verklaringen van [naam], psychotherapeute, [naam], huisarts en [naam], psychiater.

Echter, gezien de grote stelligheid waarmee klager, meerdere malen, heeft verklaard dat hij door aangeklaagde seksueel is misbruikt in het tweede jaar dat hij op het juvenaat zat, derhalve het schooljaar '60-'61, terwijl anderzijds is gebleken dat aangeklaagde vanaf maart 1960 in [instelling] te [plaats] verbleef, en dus niet op het juvenaat aanwezig was, kan de Klachtencommissie in redelijkheid niet tot de conclusie komen dat het aannemelijk is dat klager in de gestelde periode door deze aangeklaagde seksueel is misbruikt.

4.5. Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat er weliswaar sterke aanwijzingen zijn dat klager tijdens zijn verblijf op het juvenaat Mariaoord seksueel is misbruikt, maar dat voor de feiten zoals klager die heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht niet gegrond kan worden verklaard; waarmee overigens bepaald niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde feiten niet waar zijn.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 8 juli 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en zr. J.G.M. Verwijs, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.